

Novosti v knjižničarstvu

Mreža občanske znanosti

Mitja V. Iskrić

Ljubljana, 29. 11. 2024

Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani /
Central Technical Library at the University of Ljubljana
Trg republike 3, 1000 Ljubljana
Slovenija / Slovenia

Občanska znanost

Občanska znanost (ang. Citizen Science) predstavlja koncept znanstvenoraziskovalnega dela, pri katerem so na različne načine, z različnih vidikov in v različnih oblikah v raziskave vključeni neprofesionalni raziskovalci.

Vir: pexels

Občanska znanost kot znanstvena politika

Evropska unija:

Evropski raziskovalni prostor (ERA) je bil zgrajen z dvema stebroma:

zgodnje in odprto deljenje raziskovalnih rezultatov in družbeno angažirana znanost

Slovenija:

2021 Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (ZZrID)

2023 Uredba o izvajanju znanstvenoraziskovalnega dela v skladu z načeli odprte znanosti

Občanska znanost v obeh.

Vir: dinalpbear.eu

Odprta znanost v Sloveniji

Vzpostavitev metod odprte znanosti prinaša dodatne stroške

Akcijski načrt za odprto znanost prinaša dodatna sredstva.

Ena od aktivnosti (6.2.5) je občanska znanost.

Številka: 63100-1/2023/5
Datum: 31. 5. 2023

Akcijski načrt za odprto znanost

za izvedbo

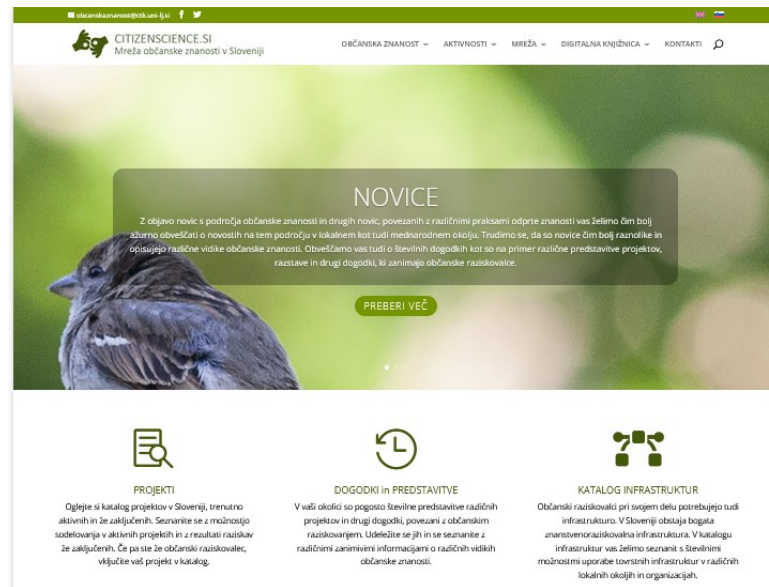
Ukrepa 6.2: Odprta znanost za izboljšanje kakovosti, učinkovitosti in odzivnosti raziskav v okviru Resolucije o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2030

Začetki Mreže občanske znanosti

CTK je v skladu z akcijskim načrtom dobil nalogo za vzpostavitev Mreže občanske znanosti v Sloveniji. Z delom smo začeli pred dvema letoma.

Začetki:

- iskanje deležnikov in povabilo na sodelovanje,
- vzpostavitev portala citizenscience.si,
- prvi hibridni sestanek 20. 7. 2023 (13 partnerjev)
- koordinatorica Mreže iz Mestne knjižnice Ljubljana (Andreja Vovk Iskrič)
- ambasadorka občanske znanosti (dr. Zarja Muršič)
- [1. Dan občanske znanosti](#) 15. 11. 2023

Vir: <https://citizenscience.si/>

Ključni cilji Mreže

Kaj so ključni cilji naše Mreže?

- Povezovanje raziskovalne sfere in javnosti,
- povečevanje znanstvene pismenosti in omogočanje pogojev, da lahko javnost razume, kako deluje znanost,
- izboljševanje sveta v katerem živimo.

Znanost
na cesti
Znanje in ideje na prepihu

Vir: ZNC

Deležniki

Sistematično nagovarjamo ključne deležnike:

- raziskovalne organizacije in inštitute,
- (znanstvena) društva,
- upokojence,
- knjižnice s poudarkom na splošnih knjižnicah,
- posameznike.

Vir: Österreich forscht

Vsebine na citizenscience.si

Novice (Facebook, Twitter (X), Mastodon, LinkedIn)

Osnovne informacije o občanski znanosti

Razpisi

Priročnik za vodenje projektov

Katalog projektov občanske znanosti

Koledar

Usposabljanja

Odprta infrastruktura

Digitalna knjižnica

Foto: Gašper Lešnik

Katalog projektov

Trenutno imamo 67 [projektov](#) v našem katalogu iz različnih znanstvenih disciplin in z različnim načinom dela.

Odločili smo se, da ne bomo sledili strogim načelom, da mora biti organizator raziskovalna organizacija, ampak so dobrodošli vsi projekti, ki sledijo znanstvenim načelom.

Projekti, ki to želijo, se prenesejo tudi v evropski portal [eu-citizen.science](#), ki je zelo pomemben za mednarodno prepoznavnost in sodelovanje.

Vir:pexels

Izberi lokacijo

— Izberi lokacijo — ▾

STATUS PROJEKTA

Je projekt aktiven, aktiven pogojno (je uradno končan, ampak nekatere aktivnosti še potekajo) ali pa ni več, oziroma šele bo aktiven.

- aktiven
- aktiven (pogojno)
- zaključen
- planiran

ČAS TRAJANJA PROJEKTA

Od kdaj do kdaj projekt predvidoma poteka.

2022

ZNANSTVENO PODROČJE

- arheologija
- arhitektura in urbanizem
- biologija in druge bioznanosti
- družbene vede

BESEDOMAT

Pri projektu zbiramo podatke o najbolj poznanih besedah prek spletne strani www.besedomat.si. Cilj projekta je raziskati razširjenost besed v slovenščini s pomočjo množične raziskave presojanja...

STATUS PROJEKTA: aktiven**ZNANSTVENO PODROČJE:** jeziki in književnosti, medicina in zdravstvene vede, psihologija in pedagogika**NOSILEC PROJEKTA:** Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU

KAMRA

Regijski portal Kamra je spletno mesto, ki združuje digitalizirane vsebine s področja domoznastva v knjižnicah in drugih lokalnih kulturnih ustanovah. Digitalizirane vsebine so tako dostopne...

STATUS PROJEKTA: aktiven**ZNANSTVENO PODROČJE:** arheologija, arhitektura in urbanizem, biologija in druge bioznanosti, družbene vede, ekologija in varstvo okolja, ekonomske vede, filozofija in teologija, fizika in astronomija, geografija, jeziki in književnosti, medicina in zdravstvene vede, psihologija in pedagogika, umetnost, umetnostna zgodovina,

LUNA

V projektu Luna raziskujemo doživljanje tekom menstrualnega cikla. Zanima nas, ali obstajajo pomembne razlike v doživljanju med posameznimi fazami cikla, kako se te razlikujejo med...

STATUS PROJEKTA: aktiven**ZNANSTVENO PODROČJE:** družbene vede, medicina in zdravstvene vede, psihologija in pedagogika**NOSILEC PROJEKTA:** PEF UL - Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani - Center za kognitivno znanost

Delovanje Mreže

Neformalna skupina zainteresiranih organizacij in posameznikov s skupnim ciljem delovanja na področju občanske znanosti.

Skupaj načrtujemo skupne dejavnosti kot so iskanje novih projektov, vzdrževanje spletnega mesta, organiziranje dogodkov in usposabljanj, itd.

Pravilo: odločitve so sprejete **sporazumno** in ne z glasovanjem.

Mreža ima trenutno 42 članov, od univerz, inštitutov, knjižnic, društev, do posameznikov.

Vir: IRVD

Partnerji:

- organizacije in posamezniki, ki želijo sodelovati kot nosilci projektov,
- organizatorji dogodkov in usposabljanj,
- nudijo kakršnokoli infrastrukturo.
- sodelujejo pri projektih občanske znanosti,
- delujejo tudi v delovnih skupinah.

Vir: IRVD

Knjižnice

Izjemno pomemben člen pri promociji občanskega raziskovanja in pri povezovanju med znanstveniki in občanskimi raziskovalci.

Vir: Knjižničarske novice

Knjižnice

Splošne: Mestna knjižnica Ljubljana, Mestna knjižnica Kranj, Knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica in Cankarjeva knjižnica Vrhnika.

Specialne: Biblioteka slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU)

Visokošolske: CTK, UKM

Vir: Knjižničarske novice

Odprta infrastruktura:

- naprave (različni merilni instrumenti, ki si jih je možno izposoditi),
- instrumenti,
- storitve,
- prostori (laboratoriji in delavnice, kjer je mogoče izvajati delo na projektu,
- prostori za sestanke in predstavitve
- dostop do literature,
- programska oprema,
- različna svetovanja.

Načrti za prihodnost

Izobraževanje za različne deležnike

Natisnjen vodič / priročnik

Intenzivna promocija

Novičnik

Novi partnerji: knjižnice, muzeji, občine, privatni sektor

Dan občanske znanosti

CITIZENSCIENCE.SI
Mreža občanske znanosti

ODKRIVAJ, SODELUJ, RAZISKUJ:
Iz teorije v prakso
2024

4. december 2024
Four points by Sheraton Ljubljana (Mons)

Preko spleta

Oglasite se!

Til Mlakar, CTK, spletna stran;

Mitja V. Iskrič, CTK, odprti podatki, odprte objave, ustvarjalnica, stiki z javnostmi;

Andreja Vovk Iskrič, Mestna knjižnica Ljubljana, koordinatorica

CITIZENSCIENCE.SI

Mreža občanske znanosti v Sloveniji

